

Sajtóanyag

Élettelen természetvédelmi értékek védelme a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén

Pályázati azonosító: KEOP-7.3.1.1-2008-0017

Talán kevésbé ismert tény, hogy hazánk nemzeti park igazgatóságai nem csupán az élő természeti értékek, hanem földtani örökségünk (barlangok, felszínalaktani értékek, ősmaradványok, geológiai alapszelvények stb.) megőrzésének, védelmének is felelősei. A projektgazda Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (Csopak) támogatást nyert a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által kiírt fenti pályázati programjára, amely keretében 5 beruházási elem 24 helyszínén különböző élettelen természeti értékek védelmével kapcsolatos beruházások indulhatnak el a közeljövőben. Hamarosan zárul a projekt első, előkészítési szakasza (szükséges tervek, engedélyek beszerzése stb.). A második, beruházási szakasz tervezett költségvetése nettó 128 millió Ft: nem túlzás állítani, hogy az állami természetvédelemnek soha eddig nem volt lehetősége ilyen nagyságrendű összegeket e célra fordítani. Ez különösen nagy eredmény egy olyan területen, amely nem csupán hazai, de nemzetközi összehasonlításban is kiemelkedően sokszínű és értékes a földtani értékeket illetően.

Szerencsére a projekt keretében nem csupán a szűken értelmezett természetvédelmi beavatkozásokat tudjuk elvégezni, de lehetőségünk lesz a megfelelő formájú és színvonalú tudatformálásra is: ennek keretében a beruházási helyszíneken tájékoztató táblákat állítunk fel, tanösvényeket hozunk létre, nyomtatott információs anyagokat jelentetünk meg stb.

A projekt főbb céljait, a tervezett beavatkozásokat beruházási elemenként foglaljuk össze:

A Káli-medence kőtengereinek tisztítása

- Kővágóörsi-kőtenger
- Salföldi-kőtenger
- Szentbékállai-kőtenger
- Gyulakeszi Papsapka-kövek

A hajdan nagyobb kiterjedésű, de az évszázadok folyamán malomkőfaragásra felhasogatott kőtengerek maradványai Európa-szerte híres geológiai és felszínalaktani értékek (kontinensünkön ehhez akár csak részben hasonlót is egyedül a Párizsi-medencében találunk). A legszebb közülük talán a szentbékállai kőhát zömmel eredeti állapotban megmaradt sziklasorozata. Az egykori legeltetési állattartásnak köszönhetően a különleges sziklaalakzatok jól láthatóak voltak, de napjainkra a cserjéktől, fáktól több helyen alig látni azokat. A tervezett beavatkozás lényege a (zömmel tájidegen) fás szárú növényzet eltávolítása, illetve az egykori bányagödrök feltöltése, a kisebb-nagyobb tájsebek felszámolása.

Barlangok természetvédelmi célú lezárása, bejáratok biztosítása

- Hajszabarnai Pénz-lik (Bakonyjákó)
- Sűrű-hegyi Ördög-lik (Dudar)
- Kőrös-hegyi-ördöglik (Bakonyszücs)
- Futómacskás-víznyelőbarlang (Bakonyszücs)
- Tűzköves-hegyi-barlang (Szentgál)
- Baglyas-víznyelőbarlang (Nagyvázsony)
- Jakucs László-barlang (Balatonederics)
- Száraz-Gerencei-barlang (Bakonyszücs)

A barlangok hazánkban a törvény erejénél fogva (ex lege) védett természeti értékek, Igazgatóságunk működési területén 673 (!) barlangot tartunk nyilván. Ezek egy része kizárólag megfelelő alpintechnikai felszereléssel, és megfelelő igazgatósági hozzájárulás birtokában járható be. A felsorolt járatrendszerek esetében a bejáratok lezárása nem csupán életvédelmi okból indokolt (hiszen pl. jelzett turistaút közelében nyílnak), hanem természetvédelmi szempontból is sürgető feladat: a lezárásoknak köszönhetően a barlangi képződményekkel (cseppkövek stb.) együtt a denevérek élőhelyeit is meg tudjuk óvni a szükségtelen zavarástól. A beépítésre tervezett barlangajtók mindegyikén szabványos méretű denevérnylások teszik lehetővé a repülő emlősök részére szaporodó- vagy telelőhelyük megközelítését.

A fokozottan védett Tapolcai-tavasbarlang és a Lóczy-barlang természetvédelmi célú rekonstrukciója, a Csodabogyós-barlang beépített műtárgyainak cseréje

- Tapolcai-tavasbarlang
- Lóczy-barlang (Balatonfüred)
- Csodabogyós-barlang (Balatonederics)

E beruházási elemben három olyan barlang szerepel, amelyet megnyitotunk a nagyközönség előtt (bár a tervezett beavatkozások természetvédelmi és hangsúlyosan nem turisztikai jellegűek). A projekt legnagyobb összegű (78 millió Ft) beruházása a Tapolcai-tavasbarlang átfogó természetvédelmi rekonstrukciója: ennek keretében új, korszerű világítási rendszer kerül kiépítésre (amely technikai paramétereinél fogva kevésbé kedvez az ún. lámpaflóra megjelenésének), felszámoljuk az omlásveszélyes szakaszokat stb. Utóbbi feladatot a Lóczy-barlangban is elvégezzük, ahol új, „denevérbarát” ajtó is kerül a barlangra. A balatonedericsi Csodabogyós-barlang a leghosszabb (5,2 km) Igazgatóságunk működési területén,

itt a beépített létrák cseréje történik meg (részletek erről a következő bekezdésben).

Barlangok járatainak természetvédelmi célú biztosítása, beépített műtárgyak cseréje

- Baglyas-víznyelőbarlang (Nagyvázsony)
- Bújó-lik (Ajka)
- M-1-es víznyelőbarlang (Nagyvázsony)
- Öreg-köves-víznyelőbarlang (Nagyvázsony)
- Zsófiapusztai-víznyelőbarlang (Úrkút)
- Bongó-zsomboly (Bakonynána)
- Csengő-zsomboly (Olaszfalu)
- Jubileumi-zsomboly (Tés)

A barlangok kutatása, feltárása során számos esetben kerültek beszerezésre létrák illetve egyéb, a közlekedést megkönnyítő műtárgyak (ún. lépővasak stb.). Ezek túlnyomó többsége – gondoljunk a helyenként folyamatos vízcsepegésre, az extrém magas relatív páratartalmú levegőre – a leggondosabb kivitelezés ellenére is mára erősen korrodált állapotú lett, a rozsdás oldatok helyenként a cseppköveket veszélyeztetik. E beruházási elem keretében a korábban beépített létrákat cseréljük ki rozsdamentes acél anyagúra, illetve néhol omlásveszélyes járatszakaszok megerősítését is elvégezzük.

A Botos-hegyi felhagyott dolomitbánya (Balatonhenye) tájrendezése

A Balatonhenye határában található felhagyott kőfejtő – az évtizedek alatt odahordott hulladéknak „köszönhetően” – nem csupán egy jelentős tájseb a Káli-medence északi peremén, de jelentős földtani értéket is rejt. A tervezett tájrendezés során nem csupán terepalakítást és a hulladék elszállítását végezzük el, de tájhonos fajokkal is beültetjük a területet.

További információ kérhető a projekt vezetőjétől:

Korbély Barnabás geológiai és barlangtani szakreferens

E-mail: korbely@bfnp.kvvm.hu

Telefon: +36 30 640 9053